

La manca de reconeixement entre catalans i valencians

President del Grup Català de Sociolingüística

tribuna

Encara no podem veure mútuament les nostres televisions públiques, mentre que en podem veure d'estrangeres. Encara no coneixem el dinamisme social i cultural valencià, que va molt més enllà dels tòpics de «Cañas y barro»

27/01/2005

EMILI BOIX-FUSTER.

De petit, a casa els pares vaig sentir un dia un disc en què un jove cantava amb empena: «De l'home sempre mire les mans»: em va sorprendre aquella manera de parlar, disgustar i tot perquè no hi estava avesat. L'escola franquista impedia que coneguéssim la nostra pròpia cultura. Aquell jove era en Raimon i ara és reconegut per tothom. Aquests dies molts catalans han tingut una experiència semblant. Han rebut un exemplar del Tractat de la Constitució per a Europa: el tractat està escrit en català de València, seguint les anomenades Normes de Castelló, una reunió de filòlegs i intel·lectuals valencians el 1932, que acceptà i adaptà la normativa de Pompeu Fabra. Per exemple, a la portada hi diu estableix per estableix i a l'article 1.1. naix per neix, atribueixen per atribueixen, estos per quets i atribueixen per atribueixen.

En el tractat, sigui dit també de passada, hi ha errors ortogràfics inexcusables. En conjunt, el text és perfectament comprensible per a algú de Girona, de Barcelona, de Palma i encara més de Tortosa. Però el text ha sorprès desagradablement més d'un lector català, que ha fet escarafalls: «Això no és el meu català» o fins i tot «Això no és català», sorprès per una terminació verbal o un determinant que no fa servir normalment. I un altre hi ha afegit: «Està molt bé que els valencians tinguin aquest tractat així, però nosaltres el volem en el nostre català.» Com deien els astronautes a l'estació de Houston, aquí també podem dir: «Tenim un problema.» Encara avui els membres de la nostra comunitat lingüística, els balears, els valencians i els catalans, ens desconeixem massa. I és difícil estimar i valorar allò que es desconeix. Encara alguns alumnes meus, en l'examen d'entrada, em responen que el Vinalopó es troba a Guinea Equatorial (estan pensant en Fernando Po?). Encara no podem veure mútuament les nostres televisions públiques, mentre que en podem veure d'estrangeres. Encara no coneixem el dinamisme social i cultural valencià, que va molt més enllà dels tòpics de Cañas y barro.

El pitjor, evidentment, és que des de la Generalitat Valenciana s'ha boicotejat el coneixement de la resta del domini lingüístic: s'ha esporgat autors no valencians dels currículums escolars... La Generalitat de Catalunya ha acceptat com a seva la versió del Tractat de la Constitució per a Europa. L'ha acceptada perquè està escrita en una de les varietats estàndard del català. De la mateixa manera, quan s'organitzen associacions comunes de tot el nostre àmbit lingüístic, els catalans som els que hem de cedir i acceptar noms de la resta de territoris. Així ha passat amb l'Institut Ramon Llull (política cultural), l'Institut Joan Lluís Vives (política universitària) o l'Institut d'Economia i Empresa Ignasi Villalonga. A mi em sembla bé aquesta política de generositat des de Catalunya, que, diguem-ho tot, vol evitar possibles crítiques, no fonamentades, d'imperialisme. L'únic que ha faltat és pedagogia sociolingüística per evitar el rebuig des del particularisme des de Catalunya. I suggereixo per on podria anar aquesta pedagogia. En primer lloc, aquests dies que s'ha parlat força del valencià, cal recordar que s'aspira a una relació absolutament paritària entre totes les parts del domini lingüístic. Caldria recordar que el Parlament de Catalunya va aprovar ja una proposta en aquest sentit, manlllevant l'esperit del Tractat d'Unió de la Llengua Neerlandesa, que el 1980 coordinà de manera modèlica els flamencs i els holandesos per tal de promoure i mantenir unida la seva llengua comuna. Aquella proposta parlamentària fou una veu en el desert, sobretot, perquè des de les institucions valencianes, de manera suïcida, no es va acceptar ni s'accepta cap iniciativa conjunta. En segon lloc, des de les escoles, des del món comunicatiu, des del nostre món associatiu, convé dinamitzar el nostre coneixement mutu. I això vol dir molt més que llegir El Temps. El

País Valencià és complex socialment, culturalment, lingüísticament. Ens interessa aquest coneixement mutu, per interès comú: units som més forts i constituïm una comunitat de quasi vuit milions de parlants, perfectament viable. I sols (i anar sols és la temptació també d'alguns catalans) som molt més febles. Cal que ens mirem les mans i que ens donem les mans, sigui quin sigui l'accent amb què parlem la mateixa llengua